

Olsztyn, 15 stycznia 2025 r.

PS-VI.431.2.20.2024.AB

Szanowny Pan

Dariusz Michalczyk

Dyrektor

Domu dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom Nr 1

Oś. Nikutowo 44

11-700 Mrągowo

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr WK-I.0030.604.2024 z 31 października 2024 r. zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – delegatura Urzędu w Ełku, w składzie:

1. Agnieszka Brzozowska - główny specjalista, kierująca zespołem,

2. Katarzyna Henryka Stefanowska - główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Domu dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom Nr 1 w Mrągowie. Czynności kontrolne rozpoczęto 12 listopada i zakończono 15 listopada 2024 r. Zakresem kontroli objęto planowanie i realizację pracy opiekuńczo-wychowawczej z wychowaniem, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2024, poz. 177 ze zm.) – zwanej dalej ustawą wriospz,
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 292 poz. 1720 ze zm.) - zwanego dalej rozporządzeniem,
- ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2023 poz. 2809).

W wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. Placówka/ Dom/ Jednostka - co oznacza: Dom dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom Nr 1 w Mrągowie,
2. Dyrektor - co oznacza: Dyrektora Domu dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom Nr 1 w Mrągowie, pana Dariusza Michalczyka,
3. Regulamin/ Regulamin Organizacyjny - co oznacza: *Regulamin Domu dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom Nr 1 w Mrągowie*,
4. TND – co oznacza: Towarzystwo Nasz Dom,
5. Wykaz kadry - co oznacza: *Wykaz kadry zatrudnionej w Placówce w okresie objętym kontrolą*, sporządzony przez kontrolowaną Jednostkę,
6. Wykaz dzieci - co oznacza: *Wykaz dzieci przebywających w Placówce w dacie kontroli*, sporządzony przez kontrolowaną Jednostkę,

7. Rejestr - co oznacza: Rejestr Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym,
8. diagnoza/ diagnoza psychofizyczna - co oznacza: diagnozę psychofizyczną dziecka, o której mowa w § 14 rozporządzenia,
9. plan/ plan pomocy - co oznacza: plan pomocy dziecku, o którym mowa w art. 100 ust. 1 ustawy wrispz oraz § 15 rozporządzenia,
10. karta - co oznacza: kartę pobytu, o której mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia,
11. arkusz – co oznacza: arkusz badań i obserwacji psychologicznych/pedagogicznych, o którym mowa § 17 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia,
12. zespół - co oznacza: zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, o którym mowa w art. 135 - 138 ustawy wrispz,
13. ocena/ ocena okresowa - co oznacza: okresową ocenę sytuacji dziecka, o której mowa w art. 138 ustawy wrispz,
14. IPU - co oznacza: indywidualny program usamodzielnienia, o którym mowa w art. 145 ustawy wrispz,
15. mos – młodzieżowy ośrodek socjoterapeutyczny,
16. mow – co oznacza: młodzieżowy ośrodek wychowawczy.

Kontrola obejmowała okres od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia jej zakończenia (z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających wpływ na działalność Placówki w zakresie objętym kontrolą). Fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze kontroli prowadzonym w Jednostce.

Czynności kontrolne przeprowadzono w obecności pana Dariusza Michalczyka – Dyrektora Placówki oraz, posiadającej stosowne upoważnienie **/akta kontroli str. 1/**. Ustaleń kontrolnych dokonano na podstawie analizy udostępnionej dokumentacji, informacji i wyjaśnień przekazanych bezpośrednio przez ww., rozmów przeprowadzonych z wychowankami oraz oględzin pomieszczeń Placówki.

Działalność Jednostki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z uchybieniami i nieprawidłowościami**.

USTALENIA KONTROLI

1. Zasady działania i organizacji Placówki

Kontrolowana Jednostka jest niepubliczną placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego, prowadzoną przez Towarzystwo Nasz Dom. Regulaminowa liczba miejsc w Placówce wynosi 14. Placówka na dzień kontroli działała w oparciu o:

- *Statut Domu dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom Nr 1 w Mrągowie z dnia 2 listopada 2023 r. /akta kontroli str. 2-5/*,
- *Regulamin Domu dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom Nr 1 w Mrągowie na Osiedlu Nikutowo 44 z dnia 02 listopada 2023 r. /akta kontroli str. 6-18/*.

Kwestie związane z pracą opiekuńczo-wychowawczą w Placówce unormowano dodatkowo m.in. w:

- *Standardach merytorycznych i organizacyjnych Domów dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom*
- *Procedurze postępowania w przypadku pożaru w Domach dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie,*

- *Procedurze obowiązującej w Domach dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie w przypadku samowolnego opuszczenia placówki lub niezgłoszenia się dziecka w wyznaczonym terminie,*
- *Procedurze dotyczącej bezpieczeństwa dzieci w Domach dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie,*
- *Procedurze podawania leków w Domach dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie,*
- *Procedurze kontaktu opiekunów z pracownikiem socjalnym w Domach dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie,*
- *Umowy zespołowej - Dom dla Dzieci Towarzystwa nasz Dom nr 1 w Mrągowie, Osiedle Nikutowo 44,*
- *Zasad otrzymywania kieszonkowego - Dom dla Dzieci nr 1 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie, Os. Nikutowo 44,*
- *Zasad Domu-Dom dla Dzieci nr 1 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie, os. Nikutowo 44,*
- *Ustalonych konsekwencji – Dom dla Dzieci nr 1 Towarzystwa nasz Dom w Mrągowie, os. Nikutowo 44,*
- *Zarządzenia nr 5/23 Dyrektora Domów dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie z dnia 27.03.2023 r oraz nr 8/23 z dnia 18.12.2023 r. w sprawie ustalenia ryczałtu na utrzymanie 1 dziecka w grupie mieszkaniowej w Domach dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie,*
- *Zarządzenia nr 1/24 Dyrektora Domów dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie z dnia 28.05.2024 r. w sprawie ustalenia minimalnego kieszonkowego w Domach dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie,*
- *Zarządzenia nr 2/24 Dyrektora Domów dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie z dnia 28.05.2024 r. w sprawie wprowadzenia w DdD TND w Mrągowie Polityki Ochrony Dzieci w Towarzystwie Nasz Dom /akta kontroli str. 19-50/.*

W ocenie zespołu inspektorów, z uwagi na wielość dokumentów, w których ujmowane są kwestie o podobnej treści, zasadnym jest dokonanie analizy konieczności prowadzenia wszystkich ww. dokumentów, w tym w szczególności dublujących zapisy dotyczące pracy opiekuńczo-wychowawczej w Placówce.

2. Zgodność zatrudnienia pracowników pedagogicznych Placówki z wymaganymi kwalifikacjami

Stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą, Jednostką kierował Dyrektor, który w ramach 1 etatu, sprawował także funkcję Dyrektora pozostałych dwóch placówek opiekuńczo-wychowawczych, prowadzonych przez Towarzystwo Nasz Dom na zlecenie Powiatu Mrągowskiego .

Zgodnie z Wykazem kadry przedłożonym kontrolującym /akta kontroli str. 51-56/, w okresie objętym kontrolą w Placówce zatrudniano łącznie 12 pracowników to jest:

- pracownika socjalnego – w wymiarze 1 etatu,
- psychologów – 2 osoby jednocześnie, na podstawie umowy zlecenia, których godziny pracy dostosowane były do potrzeb wychowanków,
- wychowawców stażystów – 3 osoby, każda w wymiarze 1 etatu,
- młodszych wychowawców – 5 osób (w tym jedna osoba, pełniąca funkcję lidera), z czego 4 w wymiarze 1 etatu, 1 natomiast w ramach umowy zlecenia,
- starszego wychowawcę – 1 osoba, w wymiarze 1 etatu.

Jeden z psychologów oraz pracownik socjalny świadczyli również pracę w pozostałych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, prowadzonych przez TND na terenie Powiatu Mrągowskiego.

Spełnianie wymogów kwalifikacyjnych przez Dyrektora oraz osób ujętych w Wykazie kadry pod poz. 1-10, 12 i 13 zweryfikowano podczas przeprowadzania czynności kontrolnych w Jednostce w dniach 25-27 sierpnia 2021r. oraz 15-20 maja 2024 r. Ww związku z powyższym odstąpiono od ich ponownego sprawdzania. Ustalono wówczas, iż zarówno Dyrektor jak i pozostałe osoby spełniają wymogi kwalifikacyjne określone w art. 97 ust. 3 pkt 1-6 ustawy wrispz (w przypadku Dyrektora) oraz w art. 98 ust. 1 oraz 3 pkt 1-4 ustawy wrispz (w przypadku pozostałych osób). Wskazać przy tym należy, iż Dyrektor Placówki nie został zweryfikowany przez pracodawcę, zgodnie z art. 7b ustawy wrispz. Powyższe opisano szczegółowo w wystąpieniu pokontrolnym PS-VI. 431.2.10.2024.KS z dnia 18 czerwca 2024 r. W trakcie opracowywania niniejszego wystąpienia pokontrolnego do tut. Urzędu wpłynęło pismo prezesa Towarzystwa Nasz Dom, która poinformowała, iż Dyrektor został zweryfikowany w Rejestrze 30 grudnia 2024 r. Analiza załączonego wydruku z Rejestru wykazała, iż spełnia on wymóg określony w art. 97 ust. 3 pkt 5a ustawy wrispz.

Analizie poddano dokumentację osobową wychowawcy ujętego w Wykazie kadry pod poz. 11. Stwierdzono, że posiada on odpowiednie wykształcenie, określone w art. 98 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy wrispz. W dokumentacji osobowej ww. wychowawcy znajdowało się oświadczenie, potwierdzające spełnianie przez niego także wymogów określonych w art. 98 ust. 3 pkt 1-3 ustawy wrispz.

W myśl art. 7b ust. 2 ustawy wrispz, informacje o figurowaniu albo niefigurowaniu w bazie danych Rejestru, w odniesieniu do Dyrektora oraz pracowników Placówki sprawdza i potwierdza pracodawca. Wskazać należy również, że stosownie do przepisów 7b ust. 1 ustawy wrispz i art. 12 pkt 6 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. 2024 poz. 560) pracodawca winien zweryfikować daną osobę w Rejestrze jeszcze przed zatrudnieniem. Natomiast, w odniesieniu do osób zatrudnionych przed dniem wejścia w życie zmian do ustawy wrispz, pracodawca obowiązek ten winien wypełnić w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie tychże zmian, tj. od 1 lutego 2023 r. do 31 lipca 2023 r., o czym stanowi art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2022, poz. 2140). W dokumentacji przedłożonej kontrolującym znajdował się wydruk potwierdzający, iż ww. wychowawca (ujęty w Wykazie kadry pod poz. 11), został zweryfikowany w Rejestrze i w nim nie figuruje.

3. Dane dotyczące wychowanków

Ustalono, iż w Placówce, zgodnie z § 17 ust. 5 rozporządzenia, prowadzono ewidencję dzieci zawierającą wymagane przepisami prawa informacje. Analiza ewidencji oraz Wykazu dzieci, stanowiącego **akta kontroli str. 57-59** wykazała, iż na dzień kontroli w Jednostce na mocy orzeczenia sądu, umieszczonych było 15 wychowanków w wieku od 10 do 18 lat, w tym 1 dziecko umieszczone na podstawie zezwolenia wojewody, o którym mowa w art. 95 ust 3a ustawy wrispz.

Na dzień kontroli 4 wychowanków przebywało poza Jednostką, tj. 3 w mow i 1 w mos. W dacie kontroli w Domu przebywało 11 wychowanków, w tym 1 pełnoletni oraz 6, którzy w bieżącym roku ukończą 17 lat. Jak wynika z Wykazu dzieci oraz przedłożonych informacji stanowiących **akta kontroli str. 60-71**:

- 10 wychowanków posiadało orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego,
- 3 dzieci posiadało opinię z poradni psychologiczno-pedagogicznej,
- 15 podopiecznych korzystało ze wsparcia specjalistów tj. psychologa Placówki (11 dzieci), psychologa poza Placówką (4 wychowanków), pedagoga poza Domem (3 dzieci), oraz terapeutę (8 wychowanków).

Stwierdzono, iż w badanym okresie 1 rodzina biologiczna, z której dziecko przebywało w Placówce, objęta była wsparciem asystenta rodziny.

Dyrektor w przedłożonej informacji, stanowiącej **akta kontroli str. 72-73** wskazał, iż w badanym okresie 3 wychowanków się usamodzielniało, żadne z dzieci nie powróciło do domu rodzinnego i nie zostało przeniesione do rodziny zastępczej, ani przysposobione.

4. Planowanie działań opiekuńczo-wychowawczych i sposób ich realizacji

a. planowanie pracy opiekuńczo-wychowawczej w Placówce

Ustalono, iż w Jednostce praca opiekuńczo-wychowawcza prowadzona jest w oparciu o *Standardy merytoryczne i organizacyjne Domów dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom* /**akta kontroli str. 19-24/**.

Zgodnie z § 27 Regulaminu organizacyjnego praca w Placówce dokumentowana była na podstawie metody *Indywidualnych Planów Pracy z Dzieckiem i Rodziną*, obejmującej m.in. następujące narzędzia:

- analizę mocnych stron i potrzeb dziecka,
- analizę mocnych stron i potrzeb rodziny naturalnej dziecka,
- analizę przyczyn kryzysu,
- ekomapę,
- genogram,
- plany miesięczne (uwzględniające kategorie potrzeb),

Ponadto w dokumentacji wychowanków znajdowały się również: plany pomocy dziecku, karty pobytu dziecka, karty udziału w zajęciach specjalistycznych, arkusze badań i obserwacji psychologicznych.

Dyrektor Jednostki w wykazie dokumentów prowadzonych w Placówce, stanowiącym **akta kontroli str. 74** wskazał, iż w Domu prowadzi się:

- arkusze: kieszonkowego, podawania leków, zaopatrywania w artykuły szkolne i chemiczne, konsekwencji, nauki własnej, odpowiedzialności za zakupy, obowiązków, godzin wyjść, dni prania,
- listy dotyczące dzieci (spis zajęć dodatkowych, lista szkół, wypoczynek letni i zimowy, spis orzeczeń i opinii, wykaz lekarzy rodzinnych i specjalistów),
- zeszyt wyjść,
- kserokopie faktur i paragonów za odzież,
- jadłospisy,
- zakres tematów poruszanych na zebraniach wychowawców,
- zeszyt kontaktów prowadzony przez wychowawców.

Analiza dokumentacji przedłożonej kontrolującym, o której mowa powyżej, wykazała, iż odzwierciedlała ona realizację zadań opiekuńczo-wychowawczych w Placówce.

b. planowanie i realizacja indywidualnej pracy z wychowankiem

Zespół inspektorów poddał analizie dokumentację 5 wychowanków, przebywających w Placówce w dacie kontroli /poz. 1, 4, 6, 11, 13 z Wykazu dzieci, **akta kontroli str. 57-59/**.

▪ **sporządzanie diagnozy psychofizycznej**

Jak wynika § 14 ust. 1 i 2 rozporządzenia, niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej psycholog lub pedagog winien sporządzić diagnozę psychofizyczną dziecka. Z dokumentacji przedłożonej kontrolującym wynika, iż diagnozę psychofizyczną w kontrolowanej Jednostce sporządzał psycholog **/akta kontroli str. 75-107/**. Ustalono, iż w 3 przypadkach diagnozy nie zostały opracowane niezwłocznie po przyjęciu dziecka do Placówki, tj.:

- wychowanki ujętej w Wykazie dzieci pod poz. 1 - umieszczona w Domu 05 sierpnia 2024 r., a diagnozę opracowano jej 01 października 2024 r. **/akta kontroli str. 96-102/**,
- wychowanka ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 4 - umieszczony w Placówce 14 października 2020 r., diagnozę opracowano 07 grudnia 2020 r. **/akta kontroli str. 75-83/**,
- wychowanka ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 11 - umieszczony w Jednostce 22 listopada 2023 r., diagnozę opracowano 18 stycznia 2024 r. **/akta kontroli str. 103-107/**.

Dyrektor wyjaśniając powyższą nieprawidłowość wskazał, iż „...diagnozy zostały wykonane po zdobyciu tylu informacji na temat wymienionych podopiecznych, które umożliwiły sporządzenie w realnym terminie uwzględniającym okoliczności miejsca i czasu diagnozę psychofizyczną”. Dodał przy tym, iż po przyjęciu dzieci wychowawca musiał wykonać w stosunku do nich szereg czynności opiekuńczych, a „(...) termin „niezwłocznie” oznacza bowiem realny, mający na względzie okoliczności miejsca i czasu, w związku z czym uważam, że wszystkie wymienione diagnozy zostały wykonane w realnym do wypełnienia terminie” **/akta kontroli str. 108-109/**. Wskazać należy, iż niezwłoczne sporządzenie diagnozy psychofizycznej dziecka pozwala na zidentyfikowanie jego aktualnych potrzeb oraz odpowiednie ukierunkowanie pracy opiekuńczo-wychowawczej i podejmowanie działań adekwatnych do jego potrzeb. Przyczyną nieprawidłowości był niewłaściwie przyjęty sposób organizacji pracy. Nie stwierdzono skutków nieprawidłowości. W ramach bieżącego instruktażu kontrolujący wskazali również na zasadność aktualizowania diagnozy w momencie, kiedy w sytuacji życiowej dziecka zachodzą istotne zmiany mające wpływ na jego funkcjonowanie.

Diagnozy poddane analizie, zawierały informacje na temat sytuacji dziecka i jego rodziny oraz elementy, o których mowa w § 14 ust. 3 i 4 rozporządzenia, poza wskazaniem dotyczącym przygotowania dziecka do usamodzielnienia, o których mowa w § 14 ust. 4 pkt 5 ww. aktu prawnego. Wskazać należy, iż wiek wychowanków w dniu opracowania diagnozy oscylował w zakresie 14-16 lat. Ponadto w analizowanych przez kontrolujących planach jako główny cel pracy z dzieckiem wskazano przygotowanie do usamodzielnienia. Dyrektor poproszony o wyjaśnienie dlaczego nie ujęto w diagnozach dzieci wskazań dotyczących przygotowania dziecka do usamodzielnienia poinformował, iż „(...) psycholog sporządzający diagnozę psychofizyczną uznał, że nie posiada dostatecznie dużo informacji na temat możliwości usamodzielnienia dziecka w perspektywie kilku lat, aby formułować w diagnozie (w pierwszych tygodniach pobytu dziecka w placówce) wskazania dotyczące przygotowania dziecka do usamodzielnienia” **/akta kontroli str. 110-111/**. Z uwagi na fakt, iż diagnoza dziecka jest podstawą i narzędziem do tworzenia planu pomocy dziecku, wskazania w zakresie przygotowania dziecka do usamodzielnienia winny być w niej ujęte (odpowiednio do jego wieku, rozwoju i doświadczeń). Usamodzielnienie stanowi bowiem długotrwały proces wychowawczy, który wprowadza osobę usamodzielnianą do podjęcia samodzielnego, dojrzałego życia i integracji ze środowiskiem

lokalnym poprzez np. naukę podstawowych czynności samoobsługowych. Przyczyną uchybienia była niewłaściwa interpretacja przepisów w tym zakresie. Nie stwierdzono skutków powyższego uchybienia.

▪ **opracowanie planu pomocy dziecku i jego realizacja**

Przepisy art. 100 ust. 1 ustawy w.r.p.s. wskazują, iż praca z dzieckiem w placówce opiekuńczo-wychowawczej winna być prowadzona zgodnie z planem pomocy dziecku. Ponadto plan powinien być opracowany na podstawie diagnozy psychofizycznej (niezwłocznie po jej sporządzeniu), na co wskazuje § 15 ust. 1 i 4 rozporządzenia oraz zgromadzonej dokumentacji dziecka, o której mowa w § 8 powyższego aktu prawnego.

Analiza przedłożonej dokumentacji wykazała, że w przypadku dziecka ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 1 plan opracowano 13 września 2024 r. /**akta kontroli str. 112-116**/, zaś diagnozę 01 października 2024 r. /**akta kontroli str. 96-102**/. Powyższe wskazuje, że plan był sporządzony i realizowany jeszcze przed dokonaniem diagnozy.

Dyrektor poproszony o wyjaśnienie powyższej nieprawidłowości wskazał, że „wychowawca sporządził plan po posiedzeniu zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, który odbył się w dniu 12.09.2024 r. Uzyskane podczas posiedzenia zespołu informacje wychowawca kierujący procesem wychowawczym przekazał psychologowi, który sporządzał diagnozę psychofizyczną dziecka. Nie uważam tego za błąd merytoryczny tym bardziej, że kilka tygodni później (w dn. 01.10.2024 r.) odbył się kolejny zespół do spraw oceny sytuacji dziecka, po którym sporządzono plan pomocy dziecku [tu imię dziecka] uwzględniający zapisy diagnozy psychofizycznej sporządzonej w dniu 01.10.2024 r.” /**akta kontroli str. 195-196**/. Przyczyną nieprawidłowości był niewłaściwie przyjęty sposób prowadzenia dokumentacji. Poza niedochowaniem kolejności działań nie stwierdzono skutku powyższej nieprawidłowości.

Stwierdzono, że plany pomocy dziecku opracowywano także na podstawie dokumentacji, o której mowa w § 8 ust. 1 rozporządzenia, znajdującej się w teczkach wychowanków.

Ustalono, iż w przypadku dziecka ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 11, które umieszczono w Placówce 22 listopada 2023 r., plan pomocy dziecku opracowano dopiero 10 kwietnia 2024 r. / **akta kontroli str. 168-170**/. Dyrektor poproszony o wyjaśnienie wskazał; „wynika to z mojego osobistego przeoczenia wynikającego z bardzo wielu obowiązków w okresie końca roku 2023 i terminów sprawozdań w styczniu 2024. Pragnę zapewnić, iż w przyszłości będę unikał podobnych sytuacji” /**akta kontroli str. 197-198**/. Kontrolujący nie stwierdzili skutku powyższej nieprawidłowości. W ramach bieżącego instruktażu wskazano na konieczność niezwłocznego opracowywania planu pomocy dziecku, bowiem stanowi on podstawowy dokument ukierunkowujący pracę opiekuńczo-wychowawczą z dzieckiem.

Analiza dokumentacji wykazała, że w przypadku wychowanków ujętych w Wykazie dzieci pod poz. 4, 6, 11 i 13 ich plany były modyfikowane rzadziej niż co pół roku, co stoi w sprzeczności z § 15 ust. 5 pkt 1 rozporządzenia, bowiem opracowano je:

- w przypadku wychowanka ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 4 – 05 października 2023 r., a następny 11 kwietnia, kolejny zaś 14 października 2024 r.,
- w odniesieniu do wychowanka ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 6 - 15 kwietnia i 20 października 2023 r.,
- w przypadku dziecka ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 11 - 10 kwietnia i 20 października 2024 r.,

- w przypadku wychowanka ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 13 - 10 maja i 20 października 2023 r. , a następny 10 maja 2024 r. **/akta kontroli str. 126-153, 168--189/**.

Dyrektor wyjaśniając powyższe wskazał, że *„(...)opóźnienie w modyfikowaniu planów pracy wynika ze względów organizacyjnych spowodowanych planowaniem grafików pracy. Niemożliwe jest zaplanowanie pracy (dyżurów wychowawców) w taki sposób, aby przypadły one tuż przed upływem półrocznego terminu wymaganego na modyfikację lub dokładnie w tym terminie. Wychowawcy modyfikują plany niezwłocznie po posiedzeniu zespołu do spraw oceny sytuacji dziecka, na którym plan został skonstruowany”* **/akta kontroli str. 199-200/**. Przyczyną powyższego uchybienia był niewłaściwie przyjęty sposób organizacji pracy. Nie stwierdzono jej skutków.

Analiza planów pomocy wychowanki ujętej w Wykazie dzieci pod poz. 1 z dnia 13 września oraz 14 października 2024 r. **/akta kontroli str. 112-121/** wykazała, iż nie były opracowane we współpracy z asystentem rodziny, prowadzącym pracę z rodziną dziecka, co stoi w sprzeczności z § 15 ust. 1 rozporządzenia, a także art. 100 ust. 1 ustawy. Dyrektor wyjaśnił, iż asystent rodziny uczestniczył w posiedzeniach zespołu, które odbyły się w dniach 12 września i 1 października 2024 r., co potwierdziły podpisy na listach obecności osób uczestniczących w posiedzeniu zespołu, załączonych do wyjaśnień. Ponadto wskazał *„[tu dane asystenta] brała więc bezpośrednio udział w sporządzeniu planu pomocy”* **/akta kontroli str. 201-204/**. Plany nie zawierały podpisu asystenta rodziny, co budzi wątpliwość, czy sporządzone były we współpracy z nim. W ocenie kontrolujących opracowanie planów we współpracy z asystentem rodziny winno znaleźć odzwierciedlenie w dokumentacji dziecka, chociażby poprzez złożenie przez niego podpisu na planie pomocy.

Ponadto w prowadzonej dokumentacji czworga wychowanków, ujętych w Wykazie dzieci pod poz. 4, 6, 11 i 13, brak było również potwierdzenia, że plany i ich modyfikacje sporządzano i realizowano we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, czyli właściwym ośrodkiem pomocy społecznej, do czego obliguje art. 100 ust 1 ustawy. Dyrektor, wyjaśniając przyczynę nieprawidłowości wskazał, iż w przypadku pierwszego wychowanka rodzic *„(...)nie korzysta na stałe ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, a pracownicy nie kontaktują się z nią”* W przypadku wychowanka ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 6, poinformował, iż rodzice nie współpracują z Placówką, a chłopiec, zanim został umieszczony w Domu, wcześniej przebywał w rodzinie zastępczej spokrewnionej u dziadka, z którym utrzymuje stały kontakt. Wyjaśnił, iż Jednostka posiada tylko informacje z ośrodka pomocy społecznej o sytuacji rodzinnej i mieszkaniowej matki chłopca. W odniesieniu do pozostałych dzieci wyjaśnił, iż pomimo zapraszania przedstawiciela ośrodka na posiedzenie zespołu, nigdy żaden z pracowników w nim nie uczestniczył. Wskazał natomiast, iż pracownik socjalny przedkładał pisemną informację dotyczącą rodziny. Wyjaśnił także, że *„często plany pomocy nie są sporządzane i realizowane we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej ponieważ ośrodki nie są tym zainteresowane mimo tego, że posiadają pełną wiedzę na temat pobytu dzieci w pieczy (partycypują w wydatkach)”* **/akta kontroli str. 205-207/**.

Wskazać należy, iż sporządzanie i realizowanie planów we współpracy z asystentem rodziny, bądź właściwym ośrodkiem pomocy społecznej (jeśli asystent nie został przydzielony) jest niezwykle istotne, gdyż ma celu podejmowanie spójnych i skoordynowanych działań przez instytucje działające na rzecz dziecka. Tym samym podejmowanie działań w tym zakresie winno zostać uwzględnione np. na planie pomocy bądź też w kartach pobytu, co stanowiłoby potwierdzenie zastosowania powyższych przepisów. W przypadku braku możliwości podjęcia

współpracy z asystentem czy OPS, w planie powinna się znaleźć adnotacja z jakiego powodu tej współpracy nie podjęto. Przyczyną nieprawidłowości był niewłaściwie przyjęty sposób organizacji pracy. Nie stwierdzono skutków wskazanej nieprawidłowości.

Zgodnie z § 15 ust. 2 rozporządzenia opracowując plan pomocy, stosownie do okoliczności, rozwoju psychicznego i fizycznego, stanu zdrowia i stopnia dojrzałości dziecka, uwzględnia się jego zdanie. Stwierdzono, że do planów dołączano stosowane oświadczenie, na których widniał podpis dziecka, potwierdzający spełnienie powyższego wymogu. W przypadku, kiedy wychowanek przebywał w mow ujmowano adnotację w zakresie telefonicznego kontaktu z nim dotyczącego ustaleń ujętych w jego planie pomocy.

Przepisy § 15 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia wskazują, iż w planie wyznacza się cel pracy z dzieckiem, uwzględniający: powrót dziecka do rodziny, umieszczenie dziecka w rodzinie przysposabiającej, umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej i przygotowanie do usamodzielnienia. Plany poddane analizie zawierały jeden z celów pracy z dzieckiem, o którym mowa powyżej. Oznacza to, iż Placówka ustosunkowała się do zalecenia wydanego po kontroli przeprowadzonej w jednostce w maju b.r.

Zgodnie z zapisami § 15 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia w planie pomocy winno się określać cele i działania krótkoterminowe i długoterminowe, z uwzględnieniem w szczególności wieku dziecka, jego możliwości psychofizycznych, sytuacji rodzinnej i przebiegu procesu przygotowania dziecka do usamodzielnienia. Poddane analizie plany **/akta kontroli str. 112-194/** zawierały następujące elementy: cele długoterminowe, cele krótkoterminowe, osoby wspierające, termin wykonania zadania i ocena realizacji. Natomiast *Plan miesięczny* zawierał: potrzeby dziecka, zadania do realizacji, datę realizacji, osoby odpowiedzialne oraz wynik, stanowiący posumowanie realizacji zadań **/przykład akta kontroli str. 208-214/**.

Stwierdzono, że w planach pomocy nie wyodrębniono obszaru działań krótkoterminowych i długoterminowych. Z analizowanych planów pomocy wynika, że w rubrykach pn. cel długoterminowy i cele krótkoterminowe, ujmowano zarówno cele, jak i działania krótkoterminowe i długoterminowe. Dyrektor w pisemnych wyjaśnieniach wskazał, że *„Plan pomocy dziecku konstruowany jest co pół roku po posiedzeniu zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, podczas którego określany jest cel główny pracy z dzieckiem i wypracowywane są cele długoterminowe. Plan pomocy dziecku określa cele, które wychowawca odpowiedzialny za proces wychowawczy realizować będzie wobec dziecka w nadchodzącym półroczu. Cele te realizowane są poprzez konkretne działania zapisane we właściwych rubrykach planu pomocy dziecku. W planie pomocy w rubryce pod nazwą cele długoterminowe poniżej wyszczególnione są działania długoterminowe, które będą podejmowane w najbliższym półroczu wobec dziecka. Podobnie w rubryce pod nazwą cele krótkoterminowe poniżej wyszczególnione są działania, które będą podejmowane wobec dziecka. Zarówno cele i działania długoterminowe, jak i cele i działania krótkoterminowe podporządkowane są realizacji założonego celu głównego (...) /akta kontroli str. 215-216/*. W ocenie zespołu kontrolujących w planie pomocy należałoby wyodrębnić działania długoterminowe i krótkoterminowe oraz przypisać je odpowiednio określonym celom długoterminowym i krótkoterminowym. Powyższe szczegółowo omówiono z Dyrektorem. Na kwestię tą również wskazywano w wystąpieniu pokontrolnym z 18 czerwca 2024 r. znak: PS-VI.431.2.10.2024.KS.

Zgodnie z zapisami art. 136 pkt 3 ustawy wrispsz to zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka dokonuje m.in. oceny w zakresie potrzeby modyfikacji planu pomocy dziecku przebywającemu w pieczy zastępczej. Tym samym ujęte w obu dokumentach cele winny być

spójne. Stwierdzono, iż dokonując modyfikacji planów nie uwzględniono w nich wszystkich obszarów, które w zakresie modyfikacji wskazano w ocenie, tj:

- brak współpracy z kuratorem w planach z 20 kwietnia 2023 r. i 05 października 2023 r. (oceny okresowe z 04 kwietnia 2023 r. i 05 października 2023 r.) , a także w zakresie umieszczenia wychowanka na terapii po uzyskaniu zgody sadu – w planie z 14 października 2024 r / (ocena okresowa z 01 października 2024 r), dotyczy wychowanka ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 4 /**akta kontroli str. 122-130, 136-140/**,
- brak współpracy z kuratorem w planach z 15 kwietnia i 10 października 2024 r. (oceny okresowe z 08 kwietnia i 01 października 2024) - dotyczy wychowanka ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 6 /**akta kontroli str. 154-167/**,
- brak współpracy z kuratorem, badania w PPP, wizyty kontrolnej u okulisty w planie z 10 kwietnia 2024 r. (ocena okresowa z 08 kwietnia 2024 r.) , a w planie z 20 października 2024 r. współpracy z kuratorem, wizyty kontrolnej u okulisty (ocena okresowa z 01 października 2024 r.) - dotyczy wychowanka ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 11 /**akta kontroli str. 168-174/**,
- brak konsultacji w poradni genetycznej w planie z 20 października 2023 r. (ocena okresowa z 04 października 2023 r) - dotyczy wychowanka ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 13 /**akta kontroli str. 180-184/** .

Dyrektor wyjaśniając powyższe wskazał, iż w przypadku wychowanka ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 4 wnioski w zakresie współpracy z kuratorem zostały uwzględnione w ocenach omyłkowo, ponieważ wobec wychowanka „.....”.

.....”.

W odniesieniu do terapii wskazał, że „.....”.

.....”.

.....”.

.....”.

.....”.

.....”. W odniesieniu do dziecka ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 6 Dyrektor poinformował, że współpraca z kuratorem została uwzględniona w pierwszym planie - cel długoterminowy: *przygotowanie [tu imię dziecka] do usamodzielnienia*, natomiast w przypadku drugiego planu , nie uwzględniono współpracy z kuratorem,

.....”.

.....”.

W przypadku małoletniego ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 11 Dyrektor wyjaśnił, że nie uwzględniono w jego planach działań w zakresie współpracy z kuratorem oraz wizyt kontrolnych u okulisty, niemniej były one realizowane i dokumentowane w kartach pobytu wychowanka.

Odnosząc się do nie uwzględnienia konsultacji w poradni genetycznej, w przypadku wychowanka ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 13, Dyrektor wskazał, iż „*w planie pomocy dziecku z dnia 20 października 2023 r. nie uwzględniono takiego celu krótkoterminowego ze względu na fakt, iż wychowawca bezpośredni po posiedzeniu zespołu uzgodnił termin konsultacji – wyznaczono termin na 05.12.2024 r. W związku z powyższym zadanie te uwzględnione zostało w planie pomocy dziecku z dnia 01.10.2024 r.*” /**akta kontroli str. 217-219/**.

Analiza dokumentacji, w tym kart pobytu wychowanków wykazała, iż poza wychowankiem ujętym w Wykazie dzieci pod poz. 13, uwzględniano w nich informacje dotyczące podejmowania

działań w odniesieniu do wychowanków m.in. w zakresie umieszczenia wychowanka na terapii i jego pobytu w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, a także stałego kontaktu wychowawcy kierującego procesem (wychowanek Wykaz dzieci poz. 4). Uwzględniano również pozostawanie w stałym kontakcie z kuratorem i działania podejmowane w zakresie zmiany środowiska wychowawczego (wychowanek Wykaz dzieci poz. 6), wizyt i konsultacji lekarskich oraz kontaktów z kuratorem (wychowanek Wykaz dzieci poz. 11).

Plan pomocy dziecku stanowi podstawowy dokument, na podstawie którego prowadzona jest praca opiekuńczo-wychowawcza. Tym samym winien on obejmować wszystkie wskazania w zakresie modyfikacji, na które wskazywano podczas oceny. Działania ujmowane w karcie pobytu winny stanowić odzwierciedlenie realizacji celów założonych w planie pomocy. Przyczyną stwierdzonego uchybienia był niewłaściwie przyjęty sposób planowania pracy opiekuńczo-wychowawczej. Kontrolujący nie stwierdzili jego skutków, bowiem działania wskazane w ww. obszarach do modyfikacji, pomimo, iż nie zostały ujęte w planach pomocy, były realizowane.

Plany pomocy, co do zasady, były spójne z diagnozami psychofizycznymi oraz opiniami/orzeczeniami poradni psychologiczno-pedagogicznych, gdyż zawierały ujęte w nich wskazania.

Analiza planów wykazała, iż uwzględniono w nich kwestię podtrzymywania kontaktów z rodziną oraz osobami bliskimi, a także rozwoju pasji i zainteresowań dzieci. Ustalono jednak, iż niektóre cele oraz działania, ujmowane w planach pomocy, nie zawsze były zindywidualizowane i doprecyzowane. W ramach bieżącego instruktażu omówiono z Dyrektorem konieczność indywidualizowania planów, poprzez dostosowywanie ich do sytuacji i potrzeb konkretnego dziecka.

Realizację działań ujętych w planach pomocy dokumentowano m.in. w zeszycie kontaktów prowadzonym przez wychowawców, dokumentacji indywidualnej podopiecznych, w tym kartach pobytu, znajdującej się w teczkach prowadzonych przez wychowawców odpowiadających za proces wychowawczy dziecka. Ponadto kwestię realizacji kontaktów z rodziną/osobami bliskimi odzwierciedlały oświadczenia osób przejmujących opiekę nad dzieckiem **/akta kontroli str. 220-235/**.

- **prowadzenie kart udziału w zajęciach specjalistycznych oraz sporządzanie arkuszy badań i obserwacji**

Ustalono, że w myśl § 17 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia psycholog sporządzał karty udziału w zajęciach dzieciom, które obejmował swoim wsparciem pn. *Karty udziału w zajęciach specjalistycznych z psychologiem* **/akta kontroli str. 236-245/**. Karty, zgodnie z powyższymi przepisem, zawierały opis przebiegu zajęć.

Przepisy § 17 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia obligują psychologa do prowadzenia dla każdego wychowanka arkusza badań i obserwacji psychologicznych. Stwierdzono, iż psycholog nie prowadził go w okresie do stycznia 2023 r. do lipca 2024 r. Dyrektor wyjaśniając powyższą nieprawidłowość, wskazał iż „(...) w efekcie zaleceń pokontrolnych dotyczących kontroli w DdD TND nr 1 w Mrągowie w maju bieżącego roku, psycholog Domu dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom nr 1 w Mrągowie został zobowiązany do prowadzenia od dnia 01.07.2024 r. arkuszy badań i obserwacji psychologicznych dla wszystkich podopiecznych placówki” **/akta kontroli str. 246-247/**. Kontrolującym przedłożono arkusze badań i obserwacji wychowanków ujętych w wykazie dzieci pod. poz. 1, 6, 11 i 13 **/akta kontroli str. 248-251/**. Przy tym w arkuszu wychowanka ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 13 stwierdzono brak wpisów, a w przypadku wychowanka ujętego w

ujęty w Wykazie dzieci pod poz. 4, I-III, VI-X, XII 2023, I 2024 – wychowanka ujęta w Wykazie dzieci pod poz. 6, XI 2023 – X 2024 - wychowanek ujęty w Wykazie dzieci pod poz. 11, I-XII 2023, II-X 2024 - wychowanek ujęty w Wykazie dzieci pod poz. 13),

- leków podawanych dziecku (dotyczy kart pobytu: XI 2023 –VIII 2024 - wychowanek ujęty w Wykazie dzieci pod poz. 11, I-II, VI-VII, X-XI 2023,I, III-V, VIII-IX 2024 - wychowanek ujęty w Wykazie dzieci pod poz. 13),
- pobytów dziecka w szpitalu, w tym w szpitalu psychiatrycznym (za okres: I-XII 20223, I, VII 2024 – w przypadku wychowanka ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 4, I, II, V-XII 2023, I-IV 2024– wychowanka ujęta w Wykazie dzieci pod poz. 5, , IX 2023,IV 2024 - wychowanek ujęty w Wykazie dzieci pod poz. 11, I, V-XII 2023, I-IV, X 2024 - wychowanek ujęty w Wykazie dzieci pod poz. 13. / **akta kontroli str. 253, 258,263,267-360/.**

Dyrektor wyjaśniając powyższe poinformował, iż w przypadku pierwszego obszaru – „wychowawcy bezpośredni uwzględniali informację na temat ewentualnych spóźnień lub samowolnego opuszczenia placówki przez dzieci, które w rezultacie skutkowały (zgodnie z obowiązującą procedurą) informowaniem funkcjonariuszy policji o niepowrocie podopiecznych do placówki, ponadto uwzględniana była informacja o poszukiwaniu podopiecznych przez policję. Brak zaistnienia powyższych sytuacji nie był odnotowywany w wyżej wymienionym arkuszu karty dziecka”. W zakresie drugiego obszaru wyjaśnił, iż „wychowawcy bezpośredni odnotowywali informację dotyczące przyjmowania leków. Podopieczni we wskazanych okresach nie przyjmowali leków”. Ponadto Dyrektor poinformował, że w kwestii trzeciego obszaru „wychowawcy bezpośredni odnotowywali informację dotyczące hospitalizacji dzieci. Podopieczni we wskazanych okresach nie przebywali w szpitalu” / **akta kontroli str. 361-362/.**

Wskazać należy, że brak wpisów we wszystkich obszarach uniemożliwia dokonanie całościowego wglądu w funkcjonowanie dziecka w Placówce. Brak informacji, czy dana sytuacja miała miejsce, bądź też nie, ma istotne znaczenie w odniesieniu do podejmowanych wobec wychowanka oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych, które byłyby adekwatne do jego potrzeb. Nie można także jednoznacznie stwierdzić, czy w danym obszarze funkcjonowania dziecka nic się nie zadziało, czy też brak wpisów był wynikiem przeoczenia wychowawcy prowadzącego dokumentację wychowanka. Karta pobytu dziecka jest bowiem podstawowym dokumentem, w którym gromadzone są wszystkie informacje dotyczące całokształtu pobytu i funkcjonowania, a także podejmowanych wobec niego działań. Dokument ten winien stanowić swoistą „historię” pobytu dziecka w Placówce i być głównym źródłem wiedzy na jego temat. Przyczyną powstania uchybienia jest niewłaściwie przyjęty sposób prowadzenia dokumentacji przez wychowawców oraz niewystarczający nadzór Dyrektora w tym zakresie. Poza brakiem danych w zakresie bieżącego funkcjonowania dziecka, nie stwierdzono innych skutków powyższego uchybienia. Wskazać należy, iż nieprawidłowość o tożsamym charakterze stwierdzono podczas kontroli przeprowadzonej w Jednostce w maju br. W wystąpieniu pokontrolnym z 18 czerwca 2024 r. znak: PS-VI.431.2.10.2024.KS ujęto stosowne zalecenie.

W opinii zespołu kontrolujących należałoby poddać ocenie zasadność prowadzenia karty pobytu z podziałem obszarów, które winna ona zawierać, na odrębne karty. Tak przyjęty sposób prowadzenia dokumentacji powoduje zbędne nawarstwianie się dokumentacji, a także może przyczyniać się do przeoczenia istotnych informacji o dziecku. Prowadzenie karty pobytu i ujmowanie zawartych w niej obszarów w formie jednego arkusza pozwala na całościowy wgląd

w aktualną sytuację dziecka, minimalizując prawdopodobieństwo nie uwzględnienia w kartach pobytu istotnych informacji o dziecku. Instruktaż w tym zakresie przekazano Dyrektorowi.

Jednym z obszarów ujmowanych w karcie pobytu jest opis relacji dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi dziecku. Dyrektor wskazał, że w Jednostce umożliwia się wychowankom systematyczny kontakt z rodziną i osobami bliskimi, który odbywa się zarówno na terenie Placówki, jak i w miejscach wskazanych przez rodzinę, a uzależnione jest to od potrzeb wychowanków i ich sytuacji rodzinnej. Poinformował, iż kontakty w Placówce odbywają się poprzez:

- spotkania osobiste w Placówce, rozmowy telefoniczne, wideorozmowy,
- wyjazdy i spotkania poza Placówką (każdorazowo osoba chcąc urlopować wychowanka zwraca się z wnioskiem do sądu o możliwość urlopowania dziecka w określonym czasie),
- organizację wspólnie spędzanego czasu dziecka wraz z rodziną,
- wsparcie psychologiczne i wychowawcze,
- uczestniczenie członków rodziny w ważnych wydarzeniach dzieci,
- angażowanie osób bliskich w sprawy podopiecznych w celu zapewnienia poczucia bezpieczeństwa dzieciom **/akta kontroli str. 363-365/**.

Z informacji przedłożonej przez Dyrektora wynika, że troje wychowanków przebywających w Jednostce, zostało rozdzielonych z rodzeństwem, tj:

- wychowanka ujęta w Wykazie pod poz. 1 –
.....
.....
.....,
- wychowanek ujęty w Wykazie dzieci pod poz. 4 –
.....
.....
.....
.....
.....,
- wychowanka ujęta w Wykazie dzieci pod poz. 5 -
..... **/akta kontroli str. 363, 366-367/**.

Podejmowanie przez Placówkę działania w zakresie opiekuńczo-wychowawczym co do zasady znajdują odzwierciedlenie w kartach pobytu i prowadzonej w Jednostce dokumentacji. Dzieci podczas rozmów z zespołem inspektorów również potwierdziły, że Placówka umożliwia im kontakty z rodzina i bliskimi osobami.

▪ **dokonywanie okresowej oceny sytuacji dziecka**

W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację dotyczącą okresowej oceny sytuacji dzieci, z której wynika, że w Placówce, zgodnie z zapisami art. 135 ustawy wrispz, działał zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Przepisy art. 138 ust. 1 powyższej ustawy wskazują, iż zespół dokonuje okresowej oceny sytuacji dziecka w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż co pół roku, a w przypadku dziecka w wieku poniżej 3 roku życia, nie rzadziej niż co 3 miesiące.

Z informacji przedłożonej przez Dyrektora **/akta kontroli str. 368/** wynika, iż w badanym okresie posiedzenia zespołu odbyły się w następujących terminach:

- 04 kwietnia 2023 r., 04 października 2023 r., 08 kwietnia 2024 r., 01 października 2024 r. / (posiedzenia zespołów dotyczące wszystkich dzieci),
- 27 lipca 2024 r. oraz 12 września 2024 r. – zespoły w sprawie przyjęcia wychowanków (dotyczy wychowanków ujętych w Wykazie dzieci pod poz. 1 i 14),
- 03 lipca 2024 r. zespół doraźny dotyczący dalszego postępowania z dzieckiem oraz współpracy ze szkołą (dotyczy wychowanki ujętej w Wykazie dzieci pod poz. 8).

Stwierdzono, iż w przypadku wychowanków, ujętych w Wykazie dzieci pod poz. 4, 6 i 13 nie dochowano terminu dokonania oceny, bowiem jednej z ocen dokonano 04 października 2023, a następnej 08 kwietnia 2024 r. **/akta kontroli str. 386-418/**. Dyrektor poproszony o wyjaśnienie kwestii przekroczenia terminu wskazał, iż *„(...)poprzedni zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka odbył się w dn. 04.10.2023 r., tak więc najpóźniejszy termin zwołania kolejnego zespołu upływał 04.04.2024 r. Termin ten wypadł tuż po Świątach Wielkanocnych. Na etapie sporządzania zaproszeń konsultowano termin 04.04.2024 r. z wieloma osobami mającymi uczestniczyć w posiedzeniu zespołu. Wyrazili oni swoją dezaprobatę co do tego terminu wypadającego tuż po świątach. Po tych konsultacjach ustalono termin zespołu na dzień 08.04.2024 r.”* **/akta kontroli str. 369-370/**.

Wskazać należy, iż w wystąpieniu pokontrolnym z 18 czerwca 2024 r. znak: PS-VI.431.2.10.2024.KS ujęto zalecenie odnośnie przestrzegania terminów okresowej oceny sytuacji dziecka. Po wydanych wówczas zaleceniach posiedzenia zespołów realizowano terminowo.

Ustalono, iż 03 lipca 2024 r. powołano doraźne posiedzenia zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, w związku z rozbieżnościami w zakresie sposobu postępowania wobec trudności opiekuńczo-wychowawczych z dzieckiem ujętym w Wykazie dzieci pod poz. 8, celem podjęcia rozwiązań w tym zakresie. Powyższe potwierdza, że Placówka wykorzystuje ocenę okresową jako narzędzie planowania działań opiekuńczo-wychowawczych wobec dziecka, zgodnie z wydanymi w toku poprzedniej kontroli zaleceniami **/akta kontroli str. 453-461/**.

Przebieg posiedzeń dokumentowano w arkuszach pn. *Protokół z posiedzenia zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka*, w którym uwzględniano wszystkie elementy wskazane w art. 136 pkt 5 ustawy wrispsz **/akta kontroli str. 371-461/**.

Art. 137 ustawy wrispsz wskazuje kto winien wchodzić w skład zespołu. Ustalono, że w posiedzeniach zespołu w badanym okresie uczestniczył każdorazowo Dyrektor, wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka, pracownik socjalny Domów dla Dzieci w Mrągowie.

Stwierdzono, iż zatrudniony w Placówce psycholog, w badanym okresie nie brał udziału w posiedzeniach zespołu **/akta kontroli str. 371-461/**. Dyrektor poproszony o wyjaśnienie powyższego wskazał, iż psycholog jest zatrudniony na podstawie umowy zlecenia, w ramach której realizuje od 8 do 10 godzin zajęć indywidualnych z dziećmi tygodniowo, wynikających z potrzeb wychowanków. Wskazał przy tym, iż *„(...)nie wystarcza więc już czasu aby uczestniczyć w spotkaniach zespołów, tym bardziej, że psycholog pracuje również w innych jednostkach. Wszelkie sprawy dzieci będące przedmiotem posiedzenia zespołów dotyczące działań psychologa były konsultowane przez niego z wychowawcami kierującymi procesem wychowawczym dzieci. Wychowawcy ci byli obecni na posiedzeniach zespołów. Jeżeli udział psychologa w kolejnych posiedzeniach zespołu nie będzie możliwy, będzie on potwierdzał na egzemplarzu protokołu z posiedzenia zespołu do spraw oceny sytuacji dziecka fakt konsultowania działań dotyczących*

dziecka z wychowawcą kierującym procesem wychowawczym” /akta kontroli str. 462-463/. W toku kontroli zespół inspektorów nie stwierdził skutku powyższej nieprawidłowości.

Nieprawidłowość w tym obszarze wskazana została także w wystąpieniu pokontrolnym znak PS-VI.431.2.10.2024.KS z 18 czerwca 2024 r. Po wydaniu zaleceń pokontrolnych psycholog nie uczestniczył w posiedzeniach zespołu w dniach: 27 lipca 2024 r., 12 września 2024 oraz 01 października 2024 r., które odbyły się już po przeprowadzonej kontroli. Przy tym kwestie konsultowania spraw wychowanków, będących przedmiotem posiedzenia zespołów, nie znalazły potwierdzenia w dokumentacji przedłożonej kontrolującym. Zespół inspektorów podczas rozmów z Dyrektorem wskazał na istotę udziału psychologa w ocenie sytuacji wychowanków, a także na możliwość wykorzystania środków porozumiewania się na odległość przy przeprowadzaniu oceny, na co wskazują przepisy art. 7a ustawy w.r.p.s.p., co w sytuacjach, kiedy udział osobisty psychologa jest niemożliwy, pozwoliłoby na zapewnienie pełnego składu osobowego.

Ponadto w posiedzeniach zespołu nie zawsze uczestniczyły też pozostałe osoby wymienione w/w przepisie tj. przedstawiciel organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, rodzice dzieci niepozbawieni władzy rodzicielskiej, asystent rodziny prowadzący pracę z rodziną oraz przedstawiciel ośrodka adopcyjnego. W dokumentacji przedłożonej kontrolującym znajdowały się zaproszenia na posiedzenia zespołów przedstawicieli ww. instytucji, a także rodziców dzieci /akta kontroli str. 464-476/.

Zgodnie z art. 4a ustawy w.r.p.s.p. podmioty realizujące zadania z niej wynikające, w szczególności dokonując oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, są obowiązane do wysłuchania dziecka, jeżeli jego wiek i stopień dojrzałości na to pozwalają, oraz stosownie do okoliczności uwzględniają jego zdanie. W analizowanej dokumentacji nie znaleziono potwierdzenia, że powyższe było w Jednostce realizowane. Dyrektor w pisemnych wyjaśnieniach poinformował, że: *„(...) wszystkie dzieci są wysłuchiwane przed posiedzeniem zespołu do spraw oceny sytuacji dziecka. Z dzieckiem rozmawia się o projektowanych działaniach wobec niego. Często podczas posiedzeń zespołu do spraw oceny sytuacji dziecka pojawiają się nowe okoliczności, informacje dotyczące dziecka. W gronie osób uprawnionych do podejmowania decyzji w sprawie dziecka po ewentualnym uwzględnieniu tych nowych okoliczności powstaje plan pomocy dziecku, który w formie odpowiedniego dokumentu sporządza wychowawca kierujący procesem wychowawczym. Po skonstruowaniu planu pomocy wychowawca informuje dziecko o działaniach wynikających z planu. Wówczas dziecko podpisuje stosowne oświadczenie”* /akta kontroli str. 477-478/.

W przedłożonej dokumentacji nie znaleziono dowodu potwierdzającego wyjaśnienia Dyrektora, odnośnie wysłuchania dzieci przed posiedzeniem zespołu. Oświadczenia przedłożone zespołowi inspektorów zawierały tylko informację, iż wychowankowie byli zapoznawani z ustaleniami zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, co także potwierdziły dzieci w rozmowach z kontrolującymi. W opinii kontrolujących przy dokonywaniu oceny jego sytuacji należy dokumentować **nie tylko sam fakt zapoznania dziecka z ustaleniami zespołu, ale także fakt jego wysłuchania w związku z dokonywaną oceną**, np. poprzez umieszczenie odpowiedniej adnotacji w karcie pobytu.

c. planowanie pracy z wychowankiem usamodzielnianym

Zgodnie z art. 145 ust. 2 ustawy w.r.p.s.p. osoba usamodzielniana, co najmniej rok przed osiągnięciem pełnoletności wskazuje osobę, która podejmuje się pełnienia funkcji opiekuna

usamodzielnienia oraz przedstawia pisemną zgodę tej osoby. Stosownie do zapisów art. 145 ust. 4 ustawy wrispsz, osoba usamodzielniana, wraz z opiekunem usamodzielnienia, co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez nią pełnoletności, opracowuje indywidualny program usamodzielnienia, który następnie jest zatwierdzany przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

Ustalono, iż w Placówce zostały opracowane wewnętrzne wytyczne dla wychowawców zawierające informacje, jakie działania należy podjąć w związku z usamodzielnianiem wychowanka.

Poddana analizie dokumentacja wychowanka ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 13, który w bieżącym roku ukończył 18 lat, wykazała, że dopełnił obowiązku wynikającego z art. 145 ust. 2 ustawy wrispsz, tj. opracowania IPU

Analizie poddano dokumentację wychowanków ujętych w Wykazie dzieci pod poz. 4 i 6, którzy w br. ukończyli 17 lat. Ustalono, iż w przypadku drugiego wychowanka zrealizowano obowiązek wynikający z art. 145 ust. 2 ustawy wrispsz, bowiem osoba usamodzielniana wskazała opiekuna usamodzielnienia oraz uzyskała zgodę wybranej przez nią osoby na pełnienie tej funkcji, co zaakceptowane zostało przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie. W odniesieniu do drugiego wychowanka również dopełniono tego wymogu, niemniej nie dochowano terminu określonego przepisami prawa. Jak wynika z analizy przedłożonej dokumentacji, a także informacji Dyrektora – wychowanek w tym czasie przebywał na ucieczce z mow. Dyrektor przesłał do właściwego powiatowego centrum pomocy rodzinie informacje o braku możliwości wskazania przez niego opiekuna usamodzielnienia. Niezwłocznie po jego powrocie do Placówki dopełniono formalności w powyższym zakresie/**akta kontroli str. 479-481/**. Powyższe znajduje potwierdzenie w dokumentacji przedłożonej kontrolującym.

Analiza planów pomocy ww. wychowanków wykazała, iż w przypadku wychowanków:

- ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 4 w planach pracy z 5 października 2023 i 11 kwietnia 2024 r. uwzględniono cele i działania związane z przygotowaniem do usamodzielnienia, niemniej nie ujęto działania w zakresie wskazania opiekuna usamodzielnienia /**akta kontroli str. 126-135/**.
- ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 6 w planie pracy z 15 kwietnia 2024 r. uwzględniono cele i działania związane z przygotowaniem do usamodzielnienia, w tym dotyczące wskazania opiekuna usamodzielnienia /**akta kontroli str. 154-155/**.
- ujętego w Wykazie dzieci pod poz. 13 w planach pracy z 10 maja 2023 r. oraz 10 maja 2024 r. uwzględniono w nich cele oraz działania związane z przygotowaniem do usamodzielnienia, w tym także wyznaczeniem opiekuna usamodzielnienia czy też opracowania IPU/**akta kontroli str. 175-179, 185-189/**.

W związku z tym, iż w przypadku jednego z wychowanków w planie pomocy pominięto działania związane z wyznaczeniem opiekuna usamodzielnienia, rekomenduje się, aby kwestię tą uwzględniać w przypadku każdego z dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej, szczególnie zbliżającego się do 17 r.ż.

5. Jakość opieki zapewnianej przez Placówkę w ocenie dzieci

W celu zbadania jakości opieki zapewnianej przez kadrę Placówki w ocenie dzieci, zespół inspektorów dniami 12 i 14 listopada 2024 r. przeprowadził rozmowy z 10 wychowanków, którzy

byli obecni w Jednostce i wyrazili na to zgodę. Wyniki przeprowadzonych rozmów stanowią **akta kontroli str. 482-491**.

Podczas rozmów indywidualnych z kontrolującymi, wszyscy wychowankowie wskazali, iż umożliwia im się kontakt z rodziną lub osobami bliskimi. Zapytani na czyją pomoc mogą liczyć, wskazywali wychowawców. Wszyscy jednogłośnie poinformowali, że w Placówce czują się bezpiecznie. Sprawowaną opiekę w Domu oceniali pozytywnie, wskazując, iż ich potrzeby są zaspokajane.

Na pytanie zespołu inspektorów, *czy w Placówce podejmowane są działania mające na celu realizację planu pomocy dziecku*, 9 wychowanków udzieliło odpowiedzi twierdzącej, 1 zaś stwierdził, że nie kojarzy. Ponadto wychowankowie odpowiadając na pytanie *czy zostałeś/eś zapoznany z wnioskami zespołu do spraw okresowej sytuacji dziecka i udzielono Ci wyjaśnień w tym zakresie* 9 dzieci odpowiedziało, że tak, natomiast 1 wskazało, iż nie kojarzy.

6. Pozostałe ustalenia

W dniu 12 listopada 2024 r. zespół inspektorów przeprowadził oględziny pomieszczeń Placówki. Protokół z dokonanych ustaleń, stanowi **akta kontroli str. 492-493**.

Podczas oględzin ustalono, iż Jednostka znajduje się w wolnostojącym, trzykondygnacyjnym budynku mieszkalnym z podpiwniczeniem i składa się z:

- pomieszczeń piwnicznych, w których znajduje się pralnia i suszarnia (wyposażonych w 2 pralki, umywalka i brodzik) oraz garażu,
- na parterze budynku:
 - kuchni z jadalnią (wyposażonej w: stół z krzesłami, sprzęt AGD, naczynia i meble kuchenne), gdzie zapewniono wychowankom miejsce do wspólnego przygotowywania posiłków, posiadających odpowiednie warunki do przechowywania i obróbki żywności odpowiednie warunki do przechowywania, obróbki żywności oraz przygotowywania posiłków, a także spożywania posiłków,
 - pokoju wychowawców,
 - 2 pokoi mieszkalnych, w których znajdują się 4 łóżka (1 pokój 3-osobowy, drugi 1-osobowy),
 - łazienki, w której znajdują się: prysznic, wc, umywalka, 1 pralko-suszarka, 1 suszarka,
 - korytarza, w którym przechowywana jest odzież, a także szafy, gdzie wygospodarowano miejsce do przechowywania pościeli oraz m.in. artykułów szkolnych,
- na I piętrze:
 - salonu, stanowiącego miejsce spotkań i wypoczynku, gdzie znajdują się m.in. play station, telewizor, gry planszowe,
 - 3 pokoi, w tym 1 pokoju dwuosobowego i 2 pokoi trzyosobowych, zamieszkałych przez 7 dzieci,
 - łazienki, w której znajdują się: wanna, umywalka, wc,
 - korytarza,
- na II piętrze:
 - 2 pokoi, w których w 1 zamieszkuje 2 dzieci, a w drugim zaś 1 wychowanek (każdy z pokoi posiada po 2 łóżka),
 - łazienki.

W Placówce umożliwiono wychowankom korzystanie z łazienek w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny.

Stwierdzono, iż wszyscy wychowankowie (wykazani w wyciągu z ewidencji wychowanków) mają swoje łóżka, oraz przestrzeń do użytkowania, miejsce do przechowywania odzieży i miejsce do nauki. Pomieszczenia Placówki są dostosowane do ich potrzeb. Pokoje mieszkalne są właściwie oświetlone a ich powierzchnia zapewnia swobodne korzystanie z wyposażenia.

Ustalono ponadto, że w pomieszczeniach piwnicznych, do których jest odrębne wejście od strony ogrodu, znajdują się: łazienka oraz 2 pomieszczenia, z których jedno przeznaczono dla specjalistów pracujących z dziećmi. Drugie pomieszczenie stanowi natomiast magazyn, w którym gromadzone są zapasy żywności. Znajdują się w nim m.in.: lodówka, zamrażarka i regały.

Placówka usytuowana jest na ogrodzonej nieruchomości gruntowej, na której znajduje się ogród z oczkiem wodnym. W chwili obecnej oczko wodne zostało wyłączone z użytkowania, gdyż zaplanowano jego odnowienie.

Kontrolowana Jednostka posiada warunki lokalowe zgodne z obowiązującymi standardami, określonymi w § 18 ust. 3 pkt 1-5 rozporządzenia.

7. Uwagi i wnioski

Na podstawie przeprowadzonych czynności kontrolnych wnioskować można, że w Placówce podejmowano działania opiekuńczo-wychowawcze, które, co do zasady (poza stwierdzonymi uchybieniami i nieprawidłowościami), odpowiadały bieżącym potrzebom wychowanków.

Dokumentacja pięciorga wychowanków, którą poddano analizie, pozwala stwierdzić, że wychowawcy, kierujący ich procesem wychowawczym, podejmowali działania mające na celu realizację planów pomocy dzieci oraz przygotowanie wychowanków do usamodzielnienia.

Z rozmów przeprowadzonych z wychowankami wynika, że wszyscy pozytywnie ocenili opiekę sprawowaną przez wychowawców, co świadczy o tym, iż kontrolowana Jednostka dba o zabezpieczenie standardu usług, o którym mowa w §18 Rozporządzenia.

W odniesieniu do kontroli, która była przeprowadzana w Jednostce w maju ubiegłego roku, zauważalna jest poprawa w zakresie prowadzonej dokumentacji wychowanków **/akta kontroli str. 494-505/**. Zważywszy jednak na opisane w wystąpieniu kwestie związane z opracowywaniem dokumentacji przez wychowawców, rekomenduje się przeprowadzenie szkolenia kadry pedagogicznej w zakresie jej konstruowania i prowadzenia.

Ponadto zakres przedmiotowy, którym objęto Jednostkę w toku niniejszej kontroli pozwala stwierdzić, że w Placówce tylko częściowo zrealizowano zalecenia ujęte w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 18 czerwca 2024 r. znak PS-VI.431.2.10.2024.KS wobec czego organ kontroli poucza, że zgodnie z art. 198 ust. 1 ustawy wrispsz, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej od 1000 do 15 000 zł.

7. Zalecenia pokontrolne

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami i nieprawidłowościami, działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy wrispsz, wnoszę o podjęcie przez Dyrektora, jako osobę odpowiedzialną za ich powstanie stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

- 1. Diagnozę psychofizyczną sporządzać niezwłocznie po przyjęciu dziecka do Placówki, zgodnie z § 14 ust. 1 rozporządzenia oraz uwzględniać wskazania dotyczące przygotowania dziecka do usamodzielnienia, stosownie § 14 ust. 4 pkt 5 rozporządzenia.**

2. Plan pomocy dziecku opracowywać na podstawie diagnozy psychofizycznej zgodnie z § 15 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia.
3. Plan pomocy dziecku opracowywać niezwłocznie po sporządzeniu diagnozy psychofizycznej, zgodnie z § 15 ust. 1 rozporządzenia.
4. Plan pomocy dziecku sporządzać i realizować we współpracy z asystentem rodziny, a w przypadku, gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy wripsz.
5. W karcie pobytu dziecka ujmować informacje we wszystkich obszarach wskazanych w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia.
6. Okresowej oceny sytuacji dziecka dokonywać z udziałem wszystkich osób, wskazanych w art. 137 ust. 1 pkt 2 ustawy wripsz, również z wykorzystaniem narzędzi, o których mowa w art. 7a ustawy wripsz.
7. Wdrożyć informacje i pouczenia przekazane w formie instruktażu w bieżącą pracę Jednostki.

Kontrolowanej Jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477).

Z up. WOJEWODY WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Piotr Duda

ZASTĘPCA DYREKTORA

Wydziału Polityki Społecznej

Agnieszka Brzozowska - główny specjalista

Katarzyna Henryka Stefanowska - główny specjalista